

CAMBO

El polític d'ahir jutjat pels diferents partits d'avui

S'ha convertit ja en pràctica freqüent que, sobre els fets més punyents de l'actualitat política els partits s'hi manifestin a favor o en contra, protestant-ne o adherint-s'hi. Aquest cop, la iniciativa la hem tinguda nosaltres i hem preguntat als executius de tots els partits polítics i certs sindicats que actuen a Catalunya, en formar un espectre molt ample, llur opinió sobre la figura de Francesc Cambó. Alguns no ens han respost, probablement a conseqüència de la feina que s'acumula aquests dies a les seus dels partits. Però les respostes dels qui han fet l'esforç de correspondre a la nostra demanda constitueixen un ventall d'opinions que reflecteix la varietat d'opcions polítiques del nostre país.

En demanar-los llur opinió vam fixar uns límits d'extensió que alguns grups han ultrapassat. Confiem que sabran comprendre les reduccions —hem tractat que fossin el màxim de respectuosos— que hem pogut de fer en llurs textos, a fi que poguessin expressar-se aquí un nombre més gran de partits i sindicats.

HEMEROTECA
F. MERINO SANCHEZ

per una superior clarividència i experiència per una poderosa consciència d'eficàcia. Aquestes qualitats «privades» —diria— foren ambe psicòlogicament les que animaren, en la seva acció constant l'home públic a nivell d'un autèntic estadista amb capacitat de gestió i de representació tant al govern com al parlament. Com a nebot i assistent del meu oncle, Lluís Duran i Ventosa, fill del polític i jurista Manuel Duran i Bas, també vaig viure i constatar la insuperable aptitud d'amistat de Francesc Cambó en l'apreci humà a les persones i en funció i comunió dels ideals patriòtics que els acompanyaven en llur feina contínua i responsable per al bé de llur país.

CENTRE CATALA

Cambó va lluitar intensament contra el caciquisme i la decadent i fictícia democràcia de Canovas i la Restauració. Va personificar un gran esforç per a fer d'Espanya un país políticament autèntic que visqués democràticament sobre la seva realitat social i amb la participació veritable de tots els espanyols.

Per tots els mitjans, va intentar fer compatibles el reconeixement de la realitat catalana i l'existència d'una concòrdia de tots els pobles i regions d'Espanya.

El greu problema sorgí en voler ser al mateix temps el Salvador de Catalunya i el fundador d'una nova Espanya. Alcalá Zamora li digué que la seva gran dificultat no era pas altra que la de desitjar ser el Bolívar de Catalunya i, ahora, el Bismark d'Espanya.

Però aquí precisament es on, al nostre entendre, continua existint la solució de Catalunya i d'Espanya i canalitzar el seu enorme potencial per tal d'aconseguir una Espanya més moderna, més dinàmica i més democràtica.

ACCIO DEMOCRATICA DE CATALUNYA

Francesc Cambó és, per a nosaltres, la imatge més important que ha donat, en el terreny de la política, la gran burgesia catalana, una burgesia que d'haver tingut aleshores un major pes en l'aparell de l'Estat espanyol, segurament hauria marcat un camí ben diferent, —se'n dubta molt més intel·ligent i satisfactori, al decurs històric de l'Espanya del segle XX. Cambó fou, en efecte, un dels pocs —i veritaders— polítics del nostre poble català. Va saber presentar uns objectius polítics catalans amb possibilitats d'aplicació a la totalitat de l'Estat espanyol. Fou així mateix profundament liberal i profundament democràtic. La seva anàlisi de la dictadura demostra l'encomiable brillantor amb que sabé descobrir les causes que determinaren la seva implantació. Fou intransigent en aquest sentit, car s'oposà a les formes autocràtiques i totalitàries de govern. De la mateixa manera denunciava tota facil·demagogia populista perquè hi veia el ferment mateix de les opcions dictatorials. Fou, en suma, un polític exemplar.

PARTIT SOCIALDEMOCRATA CATALA

Si bé Cambó era un gran patriota, també és cert que era un polític

molt pragmàtic, i el seu sentit de la pràctica va fer que, en lloc d'arribar a ésser un líder de tot Catalunya, es convertís en un dels més importants defensors de la classe capitalista catalana i, per tant, el seu més qualificat representant.

Com tots els polítics, va tenir encerts i equivocacions. Un dels seus principals errors va ésser el d'apuntalar la monarquia quan estava trobant. Aquesta posició determina que els homes autènticament d'esquerra, com era la classe mitjana i els treballadors, formessin un bloc al voltant del senyor Macià, autèntic representant de l'opinió nacionalista i democràtica de Catalunya: bloc que assolí la victòria electoral del 12 d'abril de 1931. Aquell fou el començament de la fi de la carrera política de Francesc Cambó.

DEMOCRACIA SOCIAL CRISTIANA DE CATALUNYA

Com a polític, F. d'A. Cambó era de la tendència liberal del seu temps. Representava tan bé el clàssic proteccionisme econòmic per a la secular indústria catalana que fou allò que en el primer quart d'aquest segle, es digué un home conservador a l'estil del mallorquí A. Maura. La seva activitat en pro del desenvolupament de la cultura catalana (Fundació Bernat Metge) i de la personalitat política de Catalunya va ésser el seu objectiu principal, i per això fou el protagonista de la resistència popular al caciquisme del moviment de la Solidaritat catalana i del moviment «per la concòrdia» amb tots els països espanyols i per l'Espanya gran.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Tota l'herència de reivindicació nacional que la Lliga havia rebut d'aquell insigne patriota que fou Prat de la Riba, Francesc Cambó i Batlle la llença sencera, com vulgament es diu, per la borda. En una paraula —i dient les coses com cal que les diguem els catalans nacionals— convertí el partit que era el portaveu de les inquietuds nacionalistes de Catalunya, es a dir, un partit d'idees concretes en un partit d'interessos. Solament cal recordar la seva repudiació de la llei de contractes de conreu que el Parlament català havia votat majoritàriament i el fet de ser ell el més fervent protagonista de la seva impugnació davant el tribunal de garanties constitucionals de la República espanyola. No creiem que fos un patriota conseqüent, perquè àdhuc repudià l'Estatut que la immensa majoria del poble de Catalunya havia votat.

REFORMA SOCIAL CATALANA

La lluita per la llibertat forçosa ment ha de connectar amb el poble, la reivindicació dels nostres drets nacionals ha d'ésser assumida pels qui treballen i pateixen cada dia la injustícia de veure's arraconats per una societat classista i burgesa.

Qualsevol política catalana que no sàpiga oposar-se a aquesta línia d'actuació que exclou de les grans decisions polítiques la classe treballadora, és condemnada al fracàs.

Cambó no ho va entendre així, no va assumir plenament la lluita per la llibertat del nostre país, els seus plantejaments eren diferents quan els feia a Barcelona i quan els feia a Madrid, donà suport a la dictadura de Primo de Rivera i després en fou víctima. Va controlar la multinacional AEG. Evidentment, Cambó no va saber o no va poder identificar-se amb el nostre poble per a la conquesta de les nostres llibertats nacionals.

PARTIT CARLI

Francesc Cambó fou, per nosaltres, l'exemple clàssic de l'home que no pogué resoldre la contradicció existent entre el seu amor al país, Catalunya, i el seu lligam amb una classe, la capitalista, que sempre avantposava els seus interessos a tot sentiment de pàtria. A la seva vida es contraposen constantment aquestes dues identitats. Per la seva intel·ligència i la veu profunda de la seva consciència, no podia ésser un conservador, però, incapaç de renunciar als privilegis culturals polítics i sobretot econòmics que el seu origen i la seva pertinença a la classe capitalista li donaven, sempre vacil·lava en la seva trajectòria política. Es seu lema famós: «Monarquia? República? Catalunya!», amagava la por d'una Catalunya que ell intuïa més avançada que no hauria volgut.

TAULA DE NO-ALINEATS DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA

La figura de Francesc Cambó en la Catalunya del seu temps, si la passem pel prisma del període històric que ens en separa, ens dona un espectre on llueixen més les dimensions humanistes i culturals que les pròpiament polítiques, en el sentit fort del terme. El seu decidit suport a les grans obres del món de les lletres, de l'art i de la ciència, és un gran exemple de civisme al servei de Catalunya. En canvi, el seu compromís amb una política fonamentalment centralista —deixant de banda el seu monarquisme que a Catalunya mai no ha gaudit d'un veritable suport popular, perquè a Catalunya impera la tradició republicana— ha de fer reflexionar els qui encara no han assumit que els problemes de Catalunya s'han de resoldre a Catalunya, des de Catalunya i per Catalunya.

PARTIT SOCIALISTA UNIFICAT DE CATALUNYA

La figura de Cambó quedarà en la nostra història com la d'un dels grans polítics de la dreta catalana. Un home amb extraordinaris dots d'organitzador i de brillant oratòria que sabé configurar, sota la seva direcció, una moderna opció política de dretes.

D'ideologia conservadora defensa l'estabilitat política de les institucions democràtiques i es declara antifeixista davant el fenomen mussolinia i antidictatorial quan la seva classe, la burgesia, cercava una sortida al règim de Primo de Rivera. Malgrat això i sense participar en l'organització del «alzamiento del 18 de Julio», donà suport al nou ordre del general Franco.

La gran contradicció de Cambó fou la d'un polític progressivament lligat als interessos de les classes dominants catalanes i espanyoles, i, al mateix temps, amb pretensions de representar els interessos de tota una col·lectivitat nacional, la catalana.

En definitiva, Cambó resumeix la tonfivitat del polític nacionalista burges que, sota l'aparença de situar Catalunya per damunt de les lluites polítiques i socials, defensa els interessos de la seva classe fins a l'extrem d'abandonar les vel·lats nacionalistes i democràtiques quan així ho exigeix la seva supervivència com a classe.

UNIO GENERAL DE TREBALLADORS (UGT)

Probablement, en determinant els cercles nacionalistes catalans, es deu valorar positivament la imatge de catalanitat de Francesc Cambó. Però la UGT —els interessos de la qual són els de la classe treballadora que labora en aquesta terra— ha de recordar aquella figura política com el màxim representant de l'oligarquia financera que va enfortir la classe obrera en la ignorància i explotació més iniqua.

Els valors de la catalanitat i els valors de la cultura burgesa, a través de Cambó i la seva influència, han anat aparellats com a exponents més crítics i substancials del gran capitalisme, del qual Cambó fou el màxim exponent.

MOVIMENT COMUNISTA DE CATALUNYA

La por al protagonisme del poble i a l'extensió de la democràcia va menar els sectors socials de l'alta burgesia, de la qual Cambó era el més destacat representant, a abandonar la causa de la defensa de la democràcia i dels drets i llibertats de Catalunya i a situar-se en el camp del «Alzamiento Nacional» i contra la República. Les tardades queixes per la política que el nou Estat va començar a Catalunya, no alteren el fet que la Lliga, en abandonar el camp de la República, va abandonar també la causa de les llibertats catalanes. Les distàncies preses per Cambó en relació al nou règim, el poden eximir de la responsabilitat directa de la situació

creada a Catalunya després de la guerra; però és ben clar que la posició de la Lliga va contribuir, pel cap baix, a fer possible que les coses fossin com van ésser: liquidació de les llibertats nacionals i repressió contra el poble català.

Cambó i els seus amics de l'alta burgesia eren partidaris del «regionalisme ben entès». Quaranta anys de «regionalisme ben entès» constitueixen la prova definitiva del caràcter anticatalà i antidemocràtic de la trajectòria política de Cambó.

PARTIT OBRER REVOLUCIONARI (PORE)

Francesc Cambó representa la posició de la burgesia que està disposada a emprar uns mètodes que li permetin la defensa dels seus interessos (Banca i terratinents) i el manteniment del poder polític a les seves mans. Tot declarant-se catalanista, la seva posició política és escandalosament contrària als interessos del poble català, car considera Catalunya no com una nació oprimita per un Estat burges, sinó com una regió unida espiritualment a Espanya.

El seu ajut financer a l'Alzamiento Nacional avalà la posició dels qui comprenen aquest home com el qui defensà els interessos de la burgesia i el qui, malgrat declarar-se antifeixista, va permetre la derrota de la revolució espanyola i, concretament, la desfeta del poble català en la seva lluita contra l'opressió espanyola.

UNIO CATALANA

La figura de Francesc Cambó, a mesura que passa el temps, adquireix un relleu més important encara del que va tenir en el seu temps. Crec que representa el seny català, de que tantes vegades parlem, aplicat a la política catalana i a la política espanyola, perquè Cambó va tenir la doble dimensió regional i espanyola. Malauradament, la seva malaltia de la gola va impedir-li d'influir decisivament en la conjuntura política de la caiguda de la dictadura i, possiblement per aquesta dissort, es va produir la proclamació de la República. La línia de l'equilibri, del seny, d'una dimensió intel·lectual i d'actitud a fi d'afirmar les circumstàncies actuals amb prudència i eficàcia, dues virtuts polítiques que, com veiem, no són pas massa freqüents.

CLUB CATALONIA

Club Catalònia vol retre públicament el seu homenatge fervent i sincer a Francesc Cambó amb motiu del centenari de la seva naixença. Totes les virtuts d'un dels més grans polítics que ha tingut Espanya se'n fan presents en aquesta avinentesa, i el record emocional de Cambó ens fa reviure el seu profund i increbentable catalanisme, la profunda visió política del problema ibèric, les extraordinàries dots de governant —veronyosament desaprovechades—, la seva fe, el seu amor i la seva passió per Catalunya, la generositat manifestada en tantes iniciatives i realitzacions culturals i artístiques, el fructe noble amb els adversaris polítics i tantes altres qualitats que els seus discursos, articles i llibres posen al nostre abast. La seva vida fou una flama encesa que va cremar sempre amb un anheli de superació política que desgraciadament no pogué veure.

Tant de bo que el seu exemple fos com una pedra de toc per a tots els qui en aquests moments transcendents tenen responsabilitats polítiques a Catalunya i a tot Espanya.

LLIGA LIBERAL CATALANA

El record que en mi, col·laborador seu a Abbazia durant la guerra espanyola, juntament amb Manuel Brunet i Joan Baptista Solerivencs, entre d'altres, deixà Francesc Cambó, es el d'un home de treball ordenat i incansable, respectuós i cordial amb els seus companys de tasca; sempre impulsat interiorment